

2014-2020
POVZETEK

REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAM PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE

Povzetek Regionalnega razvojnega programa Primorsko-notranjske regije 2014-2020

Izdala in založila:

RRA Zeleni kras, d.o.o.

Prečna 1, 6257 Pivka

Tel.: +386 (0)5 721 2240

www.rra-zk.si, www.zelenikras.si

info@rra-zk.si

Avtorji fotografij:

Janko Kotnik, Igor Klančar, Franci Novak, Tomaž Penko, Mojca Žnidaršič in arhivi LAS Društva za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom, Ekomuzeja Pivških presihajočih jezer, Parka vojaške zgodovine Pivka, Občine Postojna, Občine Pivka, TIC Lož in RRA Zeleni kras, d.o.o.

Pripravili in uredili:

Jana Nadoh Bergoč, mag. Boštjan Požar, Dragica Bratanič, dr. Dunja Mahne, Mateja Simčič, Martina Erjavec

Tisk in oblikovanje:

A-media, d.o.o.

Naklada:

300 izvodov

Dokument je dostopen tudi na spletni strani RRA Zeleni kras, d.o.o.

Pivka, julij 2015

KAZALO

1. UVOD	4
2. IZHODIŠČA, NAMEN IN CILJI PRIPRAVE RRP PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE	5
3. VKLJUČEVANJE JAVNOSTI V PRIPRAVO RRP PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE	6
4. KLJUČNE RAZVOJNE PREDNOSTI IN OVIRE PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE	7
5. STRUKTURA RRP PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE	9
6. VIZIJA IN PRIORITETE RRP PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE	10
7. PROGRAMI RRP PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE.....	12
7.1. PROGRAM ZA INFRASTRUKTURO	13
7.2. PROGRAM ZA OKOLJE IN GOSPODARJENJE Z VIRI.....	16
7.3. PROGRAM ZA GOSPODARSTVO	18
7.4. PROGRAM ZA LESARSTVO	22
7.5. PROGRAM ZA TURIZEM	26
7.6. PROGRAM ZA ČLOVEŠKE VIRE.....	28
7.7. PROGRAM ZA ŠIRŠI DRUŽBENI RAZVOJ	32
7.8. PROGRAM ZA PODEŽELJE	36
8. FINANČNA OCENA RRP PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE	39
9. SUMMARY.....	40

UVOD

Regionalni razvojni program (v nadaljevanju: RRP) je temeljni programski dokument na regionalni ravni, ki opredeljuje razvojne prednosti regije in vsebuje finančno ovrednotene programe spodbujanja razvoja v regiji. Gre za temeljni programski in izvedbeni dokument na regionalni ravni, ki sovpada z novim programskim obdobjem kohezijske politike Evropske unije. RRP sestavljata strateški in programski del. Vsebuje analizo regionalnih razvojnih potencialov, opredelitev ključnih razvojnih ovir in prednosti regije, razvojne cilje in prioritete regije v programskem obdobju ter razvojne specializacije regije (t. i. strateški del). T. i. programski del RRP pa vsebuje programe za spodbujanje razvoja v regiji s časovnim in finančnim ovrednotenjem ter določa sistem spremljanja, vrednotenja in organiziranosti izvajanja RRP.

RRP Primorsko-notranjske regije za obdobje 2014-2020 je bil pripravljen za območje šestih občin v regiji: Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka in Postojna.

2.

IZHODIŠČA, NAMEN IN CILJI PRIPRAVE RRP PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE

5

Zakonsko podlago za pripravo RRP predstavljata Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur. l. RS št. 20/2011, 57/2012, v nadaljevanju: ZSRR-2A) in Uredba o regionalnih razvojnih programih (Ur. l. RS št. 69/12, v nadaljevanju: Uredba o RRP).

Namen priprave RRP Primorsko-notranjske regije za obdobje 2014-2020 je uskladiti razvojne cilje na opredeljenih razvojnih področjih v regiji ter določiti instrumente in vire za njihovo uresničevanje. Pri tem je poudarek na skladnosti:

- s strategijo razvoja Slovenije in razvojnimi politikami,
- z državnim strateškim prostorskim aktom in smernicami prostorskega razvoja v regiji,
- z ostalimi programskimi dokumenti na nacionalni in EU ravni.

Tako izpostavljen namen usmerja RRP k uresničevanju sledečih ciljev:

- uveljaviti interese razvojnih partnerjev pri spodbujanju razvoja Primorsko-notranjske regije ter
- identificirati projekte, ki bodo najbolj prispevali k razvoju Primorsko-notranjske regije.

VKLJUČEVANJE JAVNOSTI V PRIPRAVO RRP PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE

6

Sodelovanje javnosti v pripravi RRP krepi usposobljenost in pripravljenost sodelujočih za soustvarjanje skupnih razvojnih ciljev, programov in ukrepov, s tem pa tudi povečuje soodgovornost za njihovo izvajanje. Sodelovanje predstavnikov različnih področij, zanimanj in območij prispeva k uravnoveženim razvojnim usmeritvam, saj omogoča zadovoljitev interesov večjega števila ljudi, upoštevanje več pogledov, mnenj, izkušenj in znanj. Vključevanje in sodelovanje javnosti zahteva tudi Uredba Komisije Evropske Skupnosti (št. 1159/2000) o ukrepih za informiranje in obveščanje javnosti, ko gre za finančno pomoč državam članicam iz strukturnih skladov in kohezijskega sklada.

Cilj informiranja in obveščanja javnosti pri pripravi RRP je:

- seznaniti javnosti s postopki in cilji priprave RRP ter njegovo vsebino;
- spodbuditi različne segmente javnosti za sodelovanje pri pripravi, v postopku priprave pridobiti pripombe in predloge o gradivu, zagotoviti udeležbo javnosti na javnih predstavitev in obravnavah ter jim tako omogočiti soustvarjanje razvojnih usmeritev;
- krepiti pripadnost razvojnim usmeritvam regije ter tako zagotoviti podporo in vključevanje javnosti v pripravo in izvajanje ključnih regijskih projektov;
- spodbuditi različne razvojne partnerje in ostale deležnike k medsebojnemu sodelovanju ter oblikovanju skupnih aktivnosti in projektov;
- vzpostaviti koordinirano in transparentno zbiranje projektnih idej ter pripravo prednostnih regijskih projektov za izvajanje RRP v programskem obdobju 2014-2020.

V obdobju priprave RRP smo v pripravo vključevali vse zainteresirane javnosti, tako splošno kot strokovno. Postopek priprave RRP je sicer potekal preko ključnih organov za pripravo RRP, to sta Svet Notranjsko-kraške regije in Regionalni razvojni svet Notranjsko-kraške regije z odbori. Po njegovi ustanovitvi pa se je v pripravo RRP vključil tudi Razvojni svet Primorsko-notranjske regije s svojimi petimi odbori. Slednje sestavljajo predstavniki strokovne javnosti, lokalnih skupnosti, razvojnih institucij, izobraževalnih institucij, gospodarstva in nevladnih organizacij.

4.

KLJUČNE RAZVOJNE PREDNOSTI IN OVIRE PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE

7

Primorsko-notranjska statistična regija šteje 52.531 prebivalcev in se razprostira na 1.456 km², kar predstavlja 7,2 % površine Slovenije oz. eno izmed manjših regij v Sloveniji. Regija obsega območja šestih občin in sicer: Bloke, Cerknica, Loška Dolina, Ilirska Bistrica, Pivka in Postojna. S 36,1 prebivalca na km² je ena izmed najredkeje poseljenih regij v Sloveniji, pri čemer od leta 2013 naprej beležimo skokovito povečanje naravnega prirasta, ki je z 1,2 celo presegel slovensko povprečje. Med najbolj očitnimi prednostmi Primorsko-notranjske regije je prav gotovo njena ugodna geografska lega, ki ponuja veliko priložnosti za razvoj, tako regijskega gospodarstva kot širšega družbenega razvoja v regiji. Primorsko-notranjska regija se nahaja ob štirih, sicer gospodarsko bolj razvitih slovenskih regijah ter v neposredni bližini osrednjih emitivnih evropskih trgov (Italije, Hrvaške in Avstrije). Struktura prometnih povezav med Primorsko-notranjsko in drugimi regijami je izjemno ugodna, tako zaradi razvitosti državne železniške in cestne infrastrukture, ki omogoča dostop do kar 5-ih večjih gospodarskih centrov v obsegu manj kot 150 km (Trst, Reka, Koper, Nova Gorica in Ljubljana). Ta pozicija regije predstavlja izjemno priložnost za razvoj medregionalnega in mednarodnega sodelovanja na vseh področjih, posledično pa tudi večjo vpetost v širši (evropski) prostor. Med priložnostmi regije za razvoj je zato pomembno izpostavljeno mednarodno sodelovanje v smislu internacionalizacije regijskega gospodarstva, pa tudi v smislu povezovanja s širšim evropskim prostorom, z namenom oblikovanja partnerstev in sodelovanja na različnih področjih.

Regija sodi v skupino gospodarsko manj razvitih regij in k slovenskem BDP prispeva le 1,8 %. Ekonomski kazalci v regiji se sicer rahlo izboljšujejo, priča smo dvigu števila delujočih podjetij, dvigu neto dodane vrednosti, neto čistega dobička, podjetja v regiji so manj zadolžena od slovenskega povprečja (neto finančni dolg/EBITDA v letu 2014 znaša 3,14, za Slovenijo 5,74), imajo boljšo likvidnost (kratkoročni koeficient v letu 2014 znaša 1,16, za Slovenijo 1,1), višje EBITDA, EBIT in neto maržo ter višjo dobičkonosnost kapitala, kar je v smislu dolgoročne vzdržnosti poslovnih subjektov v regiji izredno pozitivno. Obstoječa podjetja v regiji v glavnem izdelujejo izdelke/storitve z nizko dodano vrednostjo in so v večini proizvodno naravnana. Čeprav so v slovenskem merilu podpovprečno zadolžena, je vlaganje v raziskave in razvoj na zelo nizkem nivoju, v podjetjih je zaznati nizko stopnjo inovativnosti in inovacijske kulture, posledično pa je podpovprečna tudi dodana vrednost na zaposlenega. Kot priložnost za razvoj se zato kažejo spodbujanje inovacijske kulture v podjetjih, vlaganja v raziskave in razvoj ter sodelovanje podjetij z institucijami znanja tako znotraj kot izven regije. Do sedaj premalo raziskana priložnost pa je tudi povezovanje podjetij z ostalimi sektorji (javni in nevladni sektor), ki regijskemu gospodarstvu omogoča generiranje invencij v smeri zelenih delovnih mest, družbene odgovornosti in socialnega podjetništva.

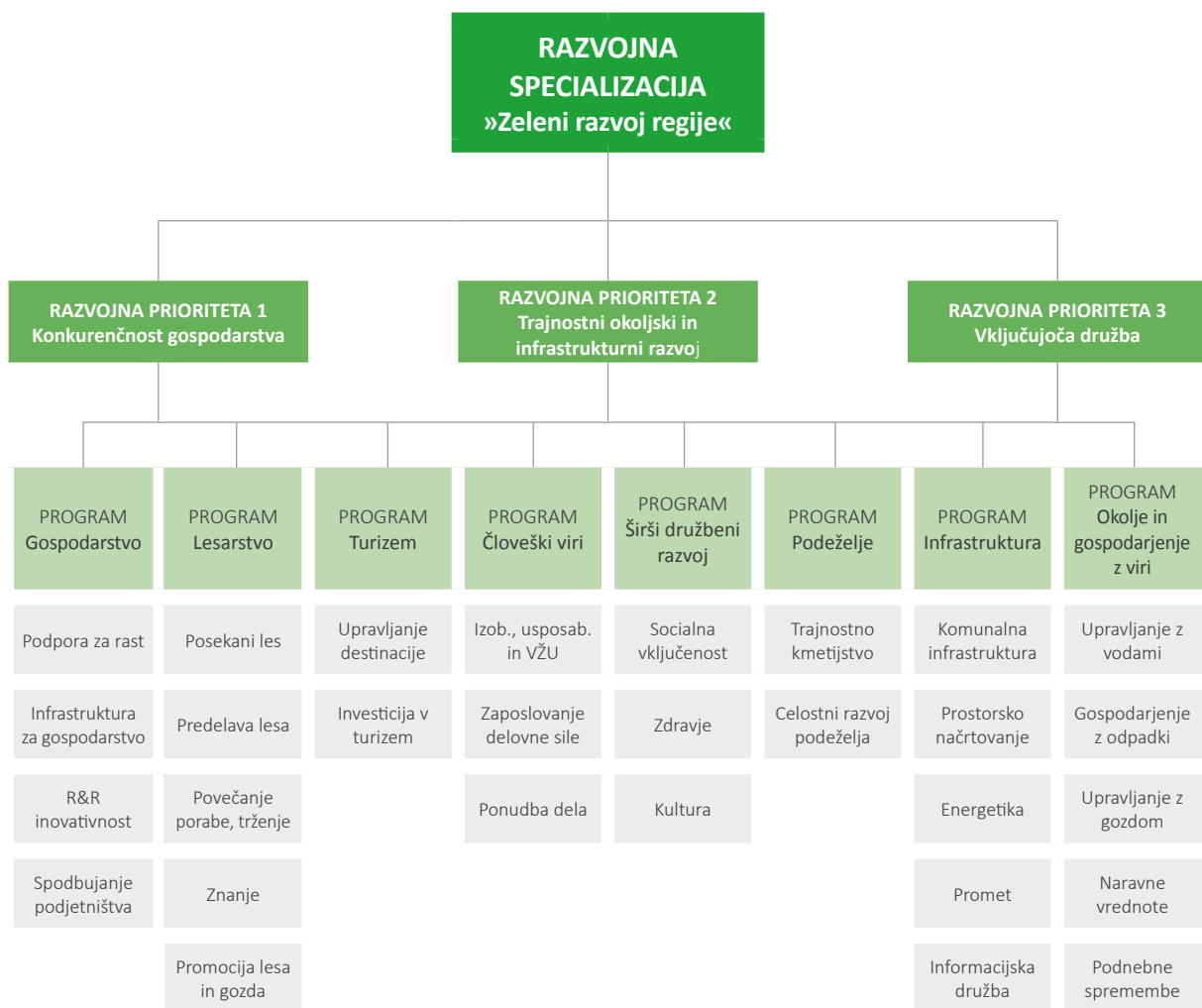
V Primorsko-notranjski regiji kljub znatnemu naraščanju brezposelnosti v regiji od leta 2009 še vedno beležimo eno najnižjih stopenj brezposelnosti. Regija je v letu 2013 s stopnjo 11,3 % zasedala 10. mesto med 12-imi slovenskimi regijami. V primerjavi s slovenskim povprečjem imamo nadpovprečno število brezposelnih z osnovnošolsko izobrazbo ter nadpovprečno število registriranih brezposelnih v starostnem razredu 50 let in več, je pa regija bistveno manj problematična v kategoriji mladih brezposelnih. Regijsko prebivalstvo je sicer med najstarejšimi v Sloveniji, zaradi bližine večjih gospodarskih centrov in slabše razvitega regijskega gospodarstva, ki ga zaznamuje tudi akutno pomanjkanje delovnih mest, še posebej za visoko izobražene kadre, je v regiji zaznati visoko stopnjo mobilnosti delovno aktivnega prebivalstva v sosednje regije ter t. i. »beg možganov«, kar negativno vpliva tudi na razvojno-inovacijski potencial v regijskih podjetjih. Poleg že omenjene potrebe po spodbujanju podjetij k inovacijam in razvoju in posledično h kreiranju novih delovnih mest, je ena izmed identificiranih priložnosti regije tudi spodbujanje podjetništva in podjetniške miselnosti, še posebej med mladimi. Glede na prevladujoči delež malih in srednjih podjetij v regiji je za spodbudo tovrstnega razvoja nujno zagotoviti nove podporne storitve prav zanje, s poudarkom na krepitvi prenosa znanja, izgradnji inovacijske kulture ter usmerjenosti v družbeno odgovorno gospodarstvo, posebno pozornost pa je treba posvetiti tudi razvoju podjetništva na podeželju, ki ob prevladujočem ruralnem okolju postaja vedno bolj pomembno.

Med ostalimi prednostmi regije gre omeniti relativno dober socialni položaj prebivalcev Primorsko-notranjske regije, beležimo enega najnižjih deležev upravičencev do socialne pomoči v državi in dobro socialno-zdravstveno institucionalno okolje. V regiji imamo bogato ponudbo na področju kulture in športa, dodaten element zagotavljanja kakovosti življenja pa prav gotovo predstavlja raznolika in dobro ohranjena narava z visoko stopnjo ohranjenosti biotske raznovrstnosti, ki je značilna za območje Primorsko-notranjske regije. Gre za občutljivi naravni prostor (predvsem zaradi kraške kamninske podlage), ki ga zaznamuje tudi vedno intenzivnejše zaraščanje kulturne krajine, razdrobljenost gozdnih posesti in neustrezno gospodarjenje z gozdovi. Prav zaradi tega mora regija nujno zasledovati tiste priložnosti, ki zagotavljajo trajnostni razvoj v regiji, s sočasno skrbjo tako za naravno kot tudi družbeno okolje. Priložnost za to je v razvoju novih izdelkov in storitev z uporabo okolju prijaznih tehnologij in materialov na področju podeželja, lesarstva in tudi turizma. Slednji v zadnjih letih beleži porast, ob v svetovnem merilu popularni Postojnski jami, ohranjeni naravni dediščini in bogati kulturni dediščini v regiji ter ob vedno bolj prepoznavni znamki Zeleni kras pa se priložnosti kažejo v spodbujanju oblikovanja inovativnih turističnih produktov, dostopnega turizma, izobraževalnega turizma, eko-kampinga, podeželskega turizma itd.

5.

STRUKTURA RRP PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE

VIZIJA IN PRIORITETE RRP PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE

Vizija Primorsko-notranjske regije sledi že v prejšnjem programskem obdobju zastavljenim vrednotam:

- odgovorna raba virov,
- ohranjanje narave,
- visoka kakovost življenja,
- konkurenčnost gospodarstva in
- vključujoča družba.

Z izpostavljanjem pomena sodelovanja in delovanja v skladu z načeli trajnostnega razvoja se zato vizija Primorsko-notranjske regije glasi:

S SODELOVANJEM IN ODGOVORNO RABO VIROV DO BOLJŠE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA NA ZELENEM KRASU.

Na osnovi ocene razvoja, ki ga beležimo v regiji ter z upoštevanjem izpostavljene razvojne specializacije, v novem RRP Primorsko-notranjske regije za obdobje 2014-2020 izpostavljamo tri horizontalne razvojne prioritete Primorsko-notranjske regije:

Prioriteta 1: Spodbujanje konkurenčnosti gospodarstva ter ohranjanje, razvoj in ustvarjanje novih delovnih mest

V Primorsko-notranjski regiji smo usmerjeni v iskanje tistih priložnosti, ki prispevajo k spodbujanju gospodarskega razvoja, tako na sektorski kot tudi organizacijski ravni, s ciljem povečevanja dodane vrednosti regijskega gospodarstva in posledično konkurenčnosti v nacionalnem in mednarodnem, globalnem okviru. Pri tem je posebna pozornost namenjena ohranjanju, razvoju in ustvarjanju novih delovnih mest v okviru že obstoječih podjetij pa tudi v na novo nastajajočih perspektivnih panogah. V okviru te prioritete bomo usmerjeni tudi v ustvarjanje ugodnega okolja za razvoj, ki predpostavlja intenzivno sodelovanje in povezovanje med pomembnimi razvojnimi akterji v regiji. Tako bomo spodbujali iniciative, ki zagotavljajo povezovanje med institucijami znanja in gospodarstvom, krepitev inovacijske miselnosti in inovacijske kulture, na ravni družbe in na ravni organizacij, družbene odgovornosti podjetij ter ne nazadnje promocijo in krepitev podjetniške miselnosti.

Prioriteta 2: Trajnostni okoljski in infrastrukturni razvoj regije

Ker velika večina Primorsko-notranjske regije leži na kraških tleh, hkrati pa je najredkeje poseljena regija v Sloveniji, za katero je značilna izrazita razpršena poselitev, izpostavljamo skrb za ohranjanje okolja in narave kot eno od temeljev za uspešen nadaljnji razvoj. Tako bomo v okviru te prioritete spodbujali nadaljnja vlaganja v okoljsko infrastrukturo, ki bo ohranjala ali izboljšala ugodno stanje okolja. Na drugi strani želimo naravne danosti bolj približati domačinom in obiskovalcem, tudi preko obnove ali postavitve turistične in ostale potrebne infrastrukture na točkah, kjer je le-ta pomanjkljiva oz. odsotna, a potrebna. Pri načrtovanju javnih in zasebnih posegov v okolje in prostor bomo spodbujali in poudarjali princip usklajenosti in upoštevanja načel trajnostnega razvoja. Ohranjena narava in okolje sta namreč osnovni pogoj za bodoči gospodarski razvoj, širitev ponudbe in ustvarjanje novih delovnih mest v turizmu in z njim povezanimi panogami, ki nudijo v našem prostoru mnogo razvojnih priložnosti.

Prioriteta 3: Vključujoča družba in spodbujanje razvojnega potenciala regijskih človeških virov

Človeški viri predstavljajo pomemben element za razvoj in blaginjo gospodarstva. Primorsko-notranjska regija prepoznava njihov potencial v relaciji do spodbujanja konkurenčnosti gospodarstva, hkrati pa človeški viri v regiji predstavljajo pomembnega deležnika, ki je v aktualnem programskem obdobju bil nekoliko manj izpostavljen. V okviru te razvojne prioritete bomo zato spodbujali nadaljnja vlaganja v človeške vire tako na trgu dela kot tudi izven njega (npr. preko vseživljenjskega učenja, medgeneracijskega sodelovanja itd.). Investicije znotraj te prioritete bodo prispevale tudi k reševanju širših družbenih problemov, ki imajo neposreden vpliv na blaginjo in kakovost življenja v regiji. Gre za področja mobilnosti prebivalstva, njihovega zdravja in aktivnosti, kakovostnega staranja prebivalstva ter ostalih družbenih izzivov. Spodbujali bomo tudi iniciative, ki zagotavljajo visoko stopnjo blaginje v regiji, osebnostni in profesionalni razvoj človeških virov ter zdravo in aktivno prebivalstvo Primorsko-notranjske regije.

PROGRAMI RRP PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE

RRP Primorsko-notranjske regije sestavlja osem programov, katerih namen je postaviti strateške usmeritve razvoja in zagotoviti regiji ciljno usmerjeno izvajanje projektov na posameznih področjih razvoja. Glavno smernico pri pripravi programov predstavlja potreba regije po skladnem, predvsem pa trajnostnem razvoju, ki vključuje skrb za okolje in socialni razvoj regije.

Izvedbo posameznih programov podpirajo ukrepi, ki so bili določeni na podlagi analize stanja, izdelanih analiz in delavnic z aktivnimi regijskimi deležniki. Pri pripravi programov, ukrepov in projektov smo sledili usmeritvam, ki jih določa kohezijska politika za obdobje 2014-2020. Po mnenju Ministrstva RS za gospodarski razvoj in tehnologijo je RRP Primorsko-notranjske regije 2014-2020 ustrezno pripravljen dokument, skladen z zakonskimi usmeritvami in razvojnimi politikami Republike Slovenije. Kot takšen služi kot dobra osnova za pripravo in izvedbo projektov, v kolikšni meri in kdaj se bodo le-ti izvedli, pa je odvisno od ključnih nosilcev razvoja regiji.

7.1. PROGRAM ZA INFRASTRUKTURO

Cilji programa:

- zagotoviti kakovostno pitno vodo z nizkimi izgubami v vodovodnem omrežju,
- zagotoviti odvajanje in čiščenje odpadne komunalne vode za naselja s > 50 PE,
- dvigniti deleže obnovljivih virov energije (OVE),
- spodbuditi uvajanje učinkovite rabe energije (URE),
- prilagoditi javni promet dejanskim potrebam,
- zagotoviti ustrezno prostorsko načrtovanje.

CILJ PROGRAMA RRP	KAZALNIKI	VREDNOST V IZHODIŠČNEM LETU	PRIČAKOVANA VREDNOST LETA 2020
Zagotavljati kakovostno pitno vodo z nizkimi izgubami v vodovodnem omrežju	Izgube v vodovodnem omrežju (vir: SURS)	1.306.000 m ³ v letu 2012	znižati izgube za 50 %
	Voda, dobavljena gospodinjstvom na prebivalca (vir: SURS)	42,7 m ³ na prebivalca v letu 2012	Ostane na enakem nivoju (42,7 m ³ na prebivalca)
Zagotavljati ustrezno odvajanje in čiščenje odpadne komunalne vode	prečiščena odpadna voda, izpuščena v javno kanalizacijo (vir: SURS)	85,1 % v letu 2012	100%
	Količina neprečiščenih voda (vir: SURS)	542.000 m ³ v letu 2012	200.000 m ³
	Število priključkov na kanalizacijsko omrežje	5.921 v letu 2012	15.000
Dvigovati delež energije iz obnovljivih virov (OVE)	Število malih hidroelektrarn (vir: Ajpes)	4 v letu 2014	10 do leta 2020
	Število fotovoltaičnih elektrarn (vir: Ajpes)	5 v letu 2014	30 do leta 2020
Spodbujati uvajanje učinkovite rabe energije (URE)	Število prenovljenih objektov javne infrastrukture (vir: občine PNR)	10	25
Prilagoditi javni promet dejanskim potrebam z upoštevanjem vseh starostnih skupin	Število uvedenih prilagojenih linij s kombiniranim prevozom (vir: občine PNR)	0	6
Zagotoviti ustrezno prostorsko načrtovanje	Število OPN z upoštevanjem posledic podnebnih sprememb (vir: občine PNR)	0	6

Program infrastruktura je sestavljen iz ukrepov, ki se nanašajo na pet ločenih, celovitih investicijskih področij: (1) komunalna infrastruktura, (2) prostorsko načrtovanje, (3) energetika, (4) promet in (5) informacijska družba.

Ukrep 1 - KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Cilji ukrepa:

- nadaljevati izgradnjo manjkajoče infrastrukture z vgradnjo novih, okolju prijaznih tehnologij (oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadnih voda, ravnanje z odpadki),
- obnoviti dotrajano infrastrukturo za oskrbo s pitno vodo.

Aktivnosti ukrepa:

- prenova ali izgradnja manjkajočih sistemov za pripravo pitne vode in oskrbe s pitno vodo,
- izgradnja manjkajočih sistemov za odvajanje in čiščenje odpadnih voda, z uporabo inovativnih in okolju prijaznih tehnologij,
- vzpostavitev rednega vzdrževanja in kontrole nad delovanjem čistilnih naprav.

Ukrep 2 - PROSTORSKO NAČRTOVANJE

Cilji ukrepa:

- zagotoviti ustrezno prostorsko načrtovanje – prednost pred poseganjem na nove površine se da urbani prenovi oz. prednostni uporabi degradiranih območij za proizvodno in poslovno dejavnost, sončne elektrarne, turistično-rekreacijske dejavnosti ..., varovanje kulturne krajine,
- zagotoviti zadostne površine komunalno opremljenih zemljišč z namenom spodbujanja nadaljnega razvoja v predvidenih razvojnih območjih,
- spodbuditi trajnostno gradnjo z uporabo naravnih materialov (les, kamen ...),
- izvajati aktivno stanovanjsko, naselitveno politiko z obnovo in s poselitvijo starejših stanovanjskih objektov,
- spodbuditi uporabo tradicionalnih znanj za nove gradnje.

Aktivnosti ukrepa:

- promocija naštetih ukrepov in pristopov ter institucij, ki so pristojne za prostorsko načrtovanje.

Ukrep 3 - ENERGETIKA

Cilji ukrepa:

- nadaljevati z energetske sanacije javnih stavb,
- povečati delež občin z uvedenim sistemom energetskega knjigovodstva v javnih stavbah,
- spodbujati naložbe za rabo obnovljivih virov energije,
- izvajati ukrepe za učinkovito rabo energije,
- ozaveščati javnost o učinkoviti rabi energije.

Aktivnosti ukrepa:

- energetski pregled javnih stavb z naborom možnih rešitev za izboljšanje stanja,
- izvedba izobraževanja za vpeljavo energetskega knjigovodstva v javnih stavbah,
- ozaveščanje o pristopih, ki povišajo učinkovitost rabe energije v vsakdanjem življenju.

Ukrep 4 - PROMET

Cilji ukrepa:

- vzpostaviti mrežo javnega prevoza na lokalni ravni, prilagojenega sodobnemu načinu življenja in številu uporabnikov ter specifikam njihovih potreb,
- povečati dostopnost med središči nacionalnega in regionalnega pomena ter manjšimi središči za pospeševanje policentričnega razvoja,
- vzpostaviti pogoje za spodbujanje trajnostnih oblik mobilnosti.

Aktivnosti ukrepa:

- raziskava potreb in primernih načinov zagotavljanja prilagojenega javnega prevoza,
- uvajanje prilagojenega javnega prevoza,
- izgradnja/ureditev infrastrukture za uporabo trajnostnih oblik mobilnosti (kolesarske steze).

Ukrep 5 - INFORMACIJSKA DRUŽBA

Cilji ukrepa:

- nadaljevati izgradnjo širokopasovnih omrežij,
- povečati naložbe v IKT,
- izboljšati raven e-kompetenc različnih skupin,
- spodbujati izobraževanje in usposabljanje za vključevanje prebivalstva v informacijsko družbo.

Aktivnosti ukrepa:

- gradnja širokopasovnih omrežij,
- organizacija usposabljanj za različne ciljne skupine na področju e-kompetenc.

7.2. PROGRAM ZA OKOLJE IN GOSPODARJENJE Z VIRI

Cilji programa:

- zagotoviti visoko kakovost površinskih in podzemnih voda,
- povečati rabo obnovljivih naravnih virov,
- ohraniti naravno okolje v dobrem stanju,
- znižati obremenitev okolja zaradi komunalnih odpadkov,
- okrepiti pomen ekonomske in socialne funkcije gozdov,
- zagotoviti ohranjanje naravnih danosti,
- krepiti zavedanje o podnebnih spremembah in prilagajanja podnebnim spremembam.

CILJ PROGRAMA RRP	KAZALNIKI	VREDNOST V IZHODIŠČNEM LETU	PRIČAKOVANA VREDNOST LETA 2020
Povečati rabo obnovljivih naravnih virov	Realizacija letnega poseka v regiji (vir: ZGS)	75 % v povprečju	90 % v povprečju
Ohraniti naravno okolje v dobrem stanju	Površina območij Nature 2000 v regiji (vir: ZRSVN)	84.463 ha v letu 2012 (58 % površine regije)	enaka površina območij Nature 2000
	Število zavarovanih območij v regiji (vir: ZRSVN)	1 regijski park, 4 krajinski parki	enako ali večje število zavarovanih območij
Zagotavljati visoko kakovost površinskih in podzemnih voda	Sredstva, namenjena za investicije v varstvo okolja kot % od vseh investicij (vir: SURS)	3,6 % v letu 2012	6 %
Znižati obremenitev okolja zaradi komunalnih odpadkov	Količina (zbranih) komunalnih odpadkov na prebivalca (vir: SURS)	296 kg / prebivalca leta 2012	Ohraniti količino odpadkov na prebivalca pod 300 kg/prebivalca, znižati na 250 kg do leta 2020
	Količina ločeno zbranih komunalnih odpadkov (vir: SURS)	26,5 %	50 %
	Količina odloženih komunalnih odpadkov na prebivalca (vir: SURS)	175 kg/prebivalca v letu 2012	Znižati količino odloženih na 100kg/prebivalca na leto
Okrepiti pomen ekonomske in socialne funkcije gozdov	Število izvedenih projektov, ki se nanašajo na to tematiko (vir: občine PNR)	0	3

Tudi program okolje in gospodarjenje z viri je sestavljen iz ukrepov, ki se nanašajo na pet ločenih, celovitih investicijskih področij: (1) upravljanje z vodami, (2) gospodarjenje z odpadki, (3) upravljanje z gozdom, (4) ohranjanje naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter prilagajanje na podnebne spremembe.

Ukrep 1 - UPRAVLJANJE Z VODAMI

Cilji ukrepa:

- zmanjšati izgube na vodovodnih sistemih,
- varovati vodne vire,
- spodbuditi uporabo naravnih sistemov in procesov čiščenja voda (ekoremediacije, »living machine«, renaturacije vodotokov...).

Aktivnosti ukrepa:

- prenova vodovodnih sistemov,
- dodatne raziskave o pretakanju podzemnih voda v različnih vodostajih,
- spodbujanje kmetijskih praks, ki ne ogrožajo vodnih virov,
- uvajanje pilotnih sistemov sonaravnega čiščenja voda,
- poseganje v vodotoke na način, ki zagotavlja ohranjanje naravnih vrednot in biotske pestrosti.

Ukrep 2 - GOSPODARJENJE Z ODPADKI

Cilji ukrepa:

- doseči visok odstotek ločeno zbranih frakcij komunalnih odpadkov,
- spodbuditi učinkovito rabo odpadkov kot surovin,
- spodbuditi preprečevanje nastajanja komunalnih odpadkov na viru,
- ozaveščati javnosti glede pravilnega ravnanja z nevarnimi odpadki.

Aktivnosti ukrepa:

- ozaveščevalne aktivnosti o pravilnem ločevanju odpadkov na izvoru za različne ciljne skupine (gospodinjstva, javni sektor, gospodarstvo),
- vzpostavitev centra ponovne uporabe (»reuse« center).

Ukrep 3 - UPRAVLJANJE Z GOZDOM

Cilji ukrepa:

- spodbuditi gospodarno ravnanje z gozdom,
- povečati ekonomsko učinkovitost gospodarjenja z gozdom,
- povečati rabo in trženje lesa in lesne biomase,
- spodbuditi interesno združevanje lastnikov gozdov in njihovo aktivno delovanje.

Aktivnosti ukrepa:

- investicije v mehanizacijsko in logistično infrastrukturo za sečnjo in spravilo lesa,
- vzpostavitev sodelovanja in povezovanja na vseh segmentih gozdarsko-lesarske verige,
- promocija dejavnosti, ki prispevajo k višji ekonomski učinkovitosti gospodarjenja z gozdom,
- spodbujanje združevanja malih lastnikov gozdov z namenom povečevanja ekonomske učinkovitosti.

Ukrep 4 - OHRANJANJE NARAVNIH VREDNOT IN BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Cilji ukrepa:

- zagotoviti ohranjanje naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti,
- vzpostaviti upravljanje na varovanih območjih narave.

Aktivnosti ukrepa:

- prenos dobrih praks za ohranjanje kulturne krajine,
- prenos dobrih praks na temo razvojnih možnosti, ki jih nudijo varovana območja narave.

Ukrep 5 - PRILAGAJANJE NA PODNEBNE SPREMEMBE

Cilji ukrepa:

- prilagoditi prostorsko planiranje na podnebne spremembe (prostorsko načrtovanje za preprečevanje poplav),
- izgraditi ustrezno infrastrukturo za prilagajanje na podnebne spremembe.

Aktivnosti ukrepa:

- ozaveščanje o pomembnosti posledic pomembnih sprememb,
- postavitev ustrezne infrastrukture za prilagajanje na podnebne spremembe (zadrževalniki vode, namakalni sistemi).

7.3. PROGRAM ZA GOSPODARSTVO

Ta program je usmerjen v doseganje naslednjih ciljev:

- izboljšati konkurenčnost regijskega gospodarstva,
- spodbuditi razvoj obstoječih in novih podjetij ter ustvarjati delovna mesta,
- spodbuditi investicije v regiji,
- spodbuditi inovacijsko sposobnost gospodarskih subjektov,
- zagotoviti učinkovito podporo gospodarstvu,
- spodbuditi družbeno odgovorno gospodarstvo in socialno podjetništvo.

CILJ PROGRAMA RRP	KAZALNIKI	VREDNOST V IZHODIŠČNEM LETU	PRIČAKOVANA VREDNOST LETA 2020
Izboljšati konkurenčnost regijskega gospodarstva	Bruto dodana vrednost na zaposlenega v regiji (vir: SKEP GZS)	32.667 EUR/zaposlenega	43.250 EUR/zaposlenega
	Regijski BDP (vir: SURS)	11.990 EUR/prebivalca	15.450 EUR/prebivalca
	Delež regijskega BDP v nacionalnem BDP (vir: SURS)	1,8 %	2 %
	EBITDA marža (vir: SKEP GZS)	7,67 %	8 %
	EBIT marža (vir: SKEP GZS)	3,29 %	35 %
	Neto marža (vir: SKEP GZS)	2,04 %	3 %
	Donosnost kapitala (ROE) (vir: SKEP GZS)	6,10 %	8 %
	Delež prodaje na tujih trgih (vir: SKEP GZS)	47,7 %	55 %
	Povprečna bruto plača na zaposlenega v regiji (vir: SURS)	1.272 EUR	1.445 EUR
Spodbuditi razvoj obstoječih in novih podjetij ter ustvarjati delovna mesta	Število registriranih gospodarskih družb (vir: AJPES)	1.025	1.450
	Število registriranih samostojnih podjetnikov (vir: AJPES)	1.819	1.900
	Število zaposlenih v gospodarskih družbah in pri samostojnih podjetnikih skupaj (vir: SURS)	8.867	8.900
Spodbuditi investicije v regiji	Bruto investicije v osnovna sredstva v regiji (vir: SKEP GZS)	40 mio EUR	50 mio EUR
	Razpoložljivost prostora za poslovno rabo v regiji (vir: Občine v regiji)	10 ha	10 ha
Zagotoviti učinkovito podporo gospodarstvu	Zadovoljstvo uporabnikov regijskih podpornih institucij s podpornimi storitvami (vir: RRA, GZS, NEC, AJPES itd.)	Opis stanja	
Spodbuditi inovacijsko sposobnost gospodarskih subjektov	Število regijskih iniciativ/partnerstev za spodbujanje inovativnosti podjetij (vir: evidence RRA)	2	6
	Število prijavljenih podjetij na razpis za izbor najboljših inovacij v regiji (vir: GZS)	13	20
Spodbuditi družbeno odgovorno gospodarstvo in socialno podjetništvo	Število registriranih socialnih podjetij (vir: MDDSZ)	0	3
	Število registriranih invalidskih podjetij (vir: MDDSZ)	6	10
	Število zaposlitvenih centrov (vir: MDDSZ)	0	1
	Število podjetij v regiji z enim ali več uveljavljenim sistemom družbene odgovornosti (npr. smernice korporativne identitete, ISO 26000, certifikat Družbeno odgovorno podjetje itd.) (vir: evidence RRA)	2	10

Program gospodarstvo sestavljajo štiri ukrepi: (1) podpora za rast gospodarstva, (2) infrastruktura za potrebe gospodarstva, (3) spodbujanje razvoja, raziskovanja in inovativnosti ter (4) spodbujanje podjetništva.

Ukrep 1 - PODPORA ZA RAST GOSPODARSTVA

Cilji ukrepa:

- zagotoviti različne oblike finančne podpore za gospodarstvo (garancijska shema, štipendijska shema ipd.),
- zagotoviti ostalo ustrezno in učinkovito podporo gospodarstvu,
- spodbuditi mreženje in povezovanje znotraj gospodarstva in na relaciji do ostalih sektorjev,
- spodbuditi internacionalizacijo regijskega gospodarstva.

Aktivnosti ukrepa:

- izvajanje obstoječih in razvoj novih podpornih storitev za gospodarstvo (svetovanje, podpora pri iskanju virov financiranja, načrtovanje in izvajanje razvojnih projektov za gospodarstvo, sodelovanje pri oblikovanju razvojnih partnerstev itd.),
- oblikovanje in izvajanje finančnih mehanizmov (štipendijska shema, garancijska shema ipd.),
- oblikovanje različnih poslovnih in razvojno-raziskovalnih mrež, medpodjetniških centrov, centrov odličnosti ipd.,
- izvajanje aktivnosti, usmerjenih v pospeševanje internacionalizacije (podpora pri vstopu na tuje trge, podpora pri oblikovanju mednarodnih razvojnih partnerstev, promocija internacionalizacije itd.).

Ukrep 2 - INFRASTRUKTURA ZA POTREBE GOSPODARSTVA

Cilji ukrepa:

- vlagati v infrastrukturo za rast in razvoj gospodarstva (javni in zasebni sektor),
- zagotoviti učinkovito in poenoteno upravljanje regijskih poslovnih con in inkubatorjev,
- spodbuditi investicije v gospodarstvu.

Aktivnosti ukrepa:

- vlaganja zasebnega sektorja v razvojno infrastrukturo,
- vlaganja javnega sektorja v ekonomsko infrastrukturo (poslovne cone, inkubatorji, centri odličnosti, kompetenčni centri itd.),
- učinkovito in poenoteno upravljanje ekonomske infrastrukture (upravljanje poslovnih con, inkubatorjev itd.),
- ustvarjanje ugodnih pogojev za investicije (tudi s povezovanjem z javnim sektorjem).

Ukrep 3 - SPODBUJANJE RAZISKOVANJA, RAZVOJA IN INOVATIVNOSTI

Cilji ukrepa:

- spodbuditi inovacijsko sposobnost gospodarskih subjektov ter dvigniti raven kulture inoviranja v regiji,
- spodbuditi aktivnosti in investicije na področju raziskav in razvoja v gospodarstvu,
- spodbuditi tehnološki razvoj gospodarstva ter razvoj novih, inovativnih storitev in procesov,
- spodbuditi sodelovanje med podjetji ter raziskovalno in izobraževalno sfero,
- spodbuditi komercializacijo raziskovalnih dosežkov in invencij,
- spodbuditi informatizacijo in e-poslovanje v gospodarstvu.

Aktivnosti ukrepa:

- izvajanje in promocija podpornih storitev, usmerjenih v spodbujanje inovacijske kulture v gospodarstvu,
- izvajanje in promocija podpornih storitev, usmerjenih v spodbujanje komercializacije invencij in inovacij,
- spodbujanje vlaganj v aktivnosti in investicije na področju raziskovanja, razvoja in inovativnosti,
- spodbujanje aplikativnih raziskovalnih in razvojnih projektov,
- spodbujanje vlaganj v tehnološki razvoj,
- spodbujanje razvoja in komercializacije novih izdelkov, storitev in procesov,
- povezovanje gospodarstva z institucijami znanja in raziskovalnimi institucijami ter zagotavljanje prenosa znanja iz teh institucij v gospodarstvo,
- spodbujanje razvoja medpodjetniških centrov,
- spodbujanje informatizacije in e-poslovanja gospodarstva.

Ukrep 4 - SPODBUJANJE PODJETNIŠTVA

Cilji ukrepa:

- zagotoviti ustrezno in učinkovito podporo podjetništvu,
- spodbuditi podjetniško miselnost v regiji s poudarkom na mladih,
- spodbuditi prenos podjetniških znanj,
- spodbuditi povezovanje med podjetništvom in kmetijstvom na področju samooskrbe s hrano in učinkovite predelovalne dejavnosti,
- spodbuditi socialno podjetništvo.

Aktivnosti ukrepa:

- spodbujanje izvajanja obstoječih in razvijanje novih storitev za podporo podjetništvu (svetovanje, podpora pri iskanju virov financiranja, načrtovanje in izvajanje razvojnih podjetniških projektov, sodelovanje pri oblikovanju razvojnih partnerstev itd.),
- promocija podjetništva in dobrih praks v podjetništvu,
- aktivnosti, ki se nanašajo na delo z mladimi (različne oblike mentorstva, „job shadowing“, sodelovanje z medpodjetniškimi centri itd.),
- aktivnosti za spodbujanje samozaposlovanja in samooskrbe (promocija podjetništva, podpora pri mreženju itd.),
- različne oblike ugodnosti za socialne podjetnike (subvencije, promocija itd.),
- razvijati podporne storitve za spodbujanje socialnega podjetništva,
- spodbujanje novih oblik socialnega podjetništva (zdravstvene in socialnovarstvene storitve, storitve za otroke in mladino, storitve za invalide, storitve dolgotrajne oskrbe itd.).

7.4. PROGRAM ZA LESARSTVO

Cilji programa:

- oživiti lesarstvo kot eno vodilnih gospodarskih panog v regiji (glej tudi navezavo na Program Okolje in gospodarjenje z viri, ukrep Upravljanje z gozdom),
- spodbujati predelavo lesa na višji ravni, tako po količini kot po dodani vrednosti.

CILJ PROGRAMA RRP	KAZALNIKI	VREDNOST V IZHODIŠČNEM LETU	PRIČAKOVANA VREDNOST LETA 2020
Oživiti lesarstvo kot eno vodilnih gospodarskih panog v regiji	Število nosilcev dopolnilne dejavnosti na kmetiji s področja gozdarstva in lesarstva	34	50
	Število delujočih d.o.o.-jev s področja predelave lesa	60	70
	Število s.p.-jev s področja predelave lesa	67	83
Spodbujati predelavo lesa na višji ravni, tako po količini kot po dodani vrednosti	Število spin-off podjetij s področja lesnopredelovalne industrije	7	26

Program lesarstva je sestavljen iz sledečih ukrepov: (1) gospodarjenje s posekanim lesom, (2) predelava lesa, (3) povečanje porabe, trženje in promocije, (4) znanje ter (5) ozaveščanje in promocija pomena gozda in lesa.

Ukrep 1 - GOSPODARJENJE S POSEKANIM LESOM

Cilji ukrepa:

- regulacija trga s posekanim lesom,
- krepitev vloge zadrug pri povezovanju lastnikov gozdov s predelavo lesa,
- aktivno vključiti lastnike gozdov v gospodarjenje z gozdom,
- zagotoviti delovanje osrednjega regijskega centra za odkup in prodajo lesa, ki hkrati nadzoruje kakovost posekanega lesa in zagotavlja namen uporabe.

Aktivnosti ukrepa:

- ustanovitev združenja lastnikov gozdov,
- izvajanje strokovnih izobraževanj in ogledov dobrih praks za lastnike gozda,
- spremljanje in analiza posekanega lesa, učinkovito sortiranje po kakovosti in namenu uporabe,
- vezava koncesij na predelavo lesa doma,
- nadzor nad komercialnimi potmi- obdavčitev izvoza,
- ciljno subvencioniranje za spodbudo delovanju celotne verige,
- vzpostavitev osrednjega regijskega centra za odkup in prodajo lokalnega lesa.

Ukrep 2 - PREDELAVA LESA

Cilji ukrepa:

- spodbuditi usmerjenost v izdelke z visoko dodano vrednostjo,
- ciljno opredeliti in financirati raziskave novih, inovativnih materialov iz lesa,
- spodbuditi razvoj in uporabo gradbenih materialov na lesni osnovi (masivni in kompoziti),
- spodbuditi okolju prijazno delovanje lesnopredelovalnih podjetij (vpliv podjetja na okolje, uporaba ekoloških repromaterialov),
- spodbujati energetska izrabo ostanka pri predelavi.

Aktivnosti ukrepa:

- zagotavljanje vsebinskih in finančnih spodbud za prestrukturiranje in posodobitev lesnopredelovalnih podjetij (specializirani izdelki, izdelki z višjo dodano vrednostjo, širitev tržišča),
- spodbujanje povezovanja lesnopredelovalnih podjetij z namenom znižati stroške poslovanja in razvoja (s poudarkom na povezovanju mikro in malih podjetij).

Ukrep 3 - POVEČANJE RABE, TRŽENJE IN PROMOCIJA

Cilji ukrepa:

- ozavestiti, da les postane prva izbira za gradbeni material, notranjo opremo in pri izdelkih v vsakdanjem življenju,
- ozaveščati in promovirati les in izdelke iz lesa pri javnih investitorjih,
- zagotoviti vsaj 50 % izdelkov lesenega izvora pri notranji opremi pri javnem naročanju,
- razširiti nabor subvencioniranih lesenih produktov preko državnih subvencij.

Aktivnosti ukrepa:

- vzpodbuditi sistema subvencioniranja nakupa izdelkov iz lesa,
- izvedba usposabljanja pripravljavcev javnih naročil o oblikovanju kriterijev in pogojev v okviru možnosti, ki jih nudita Zakon o javnem naročanju in Uredba o zelenih javnih naročilih,
- postavitve lesenih javnih stavb v posameznih občinah, ki bodo služile promociji kot vzorčni primeri lesene gradnje,
- izvajanje skupne promocije izdelkov na tujih trgih,
- promocija domače rabe lesa in lesenih izdelkov po principu »kupuj domače«,
- promocija prenove stavb z lesenim oplačanjem,
- zbiranje, razgradnja in ponovna raba sekundarnega lesa.

Ukrep 4 - ZNANJE

Cilji ukrepa:

- združiti znanje z različnih področij lesarstva ter sodelovanje med različnimi stičnimi branžami,
- spodbujati uvedbo „design managementa“ v podjetja v panogi,
- okrepiti sodelovanje podjetij v panogi z institucijami znanja,
- zmanjšati razkorak med izobraževalnimi programi in potrebami po znanju in kompetencah v lesnopredelovalni dejavnosti,
- izvajati načrtno promocijo poklicev in možnosti zaposlovanja v lesarstvu.

Aktivnosti:

- vzpostavitev višješolskega programa z možnostjo usmeritve v oblikovanje izdelkov iz lesa, v nadgradnjo tehnološkega znanja ali v trženje izdelkov iz lesa in materialov na podlagi lesa,
- promocija design managementa kot pristopa k vodenju lesnopredelovalnih podjetij,

- prevetritev srednješolskih programov z uvajanjem vsebin iz posameznih delov panoge,
- organizacija izobraževanj in ogledov dobrih praks za arhitekte in projektante.

Ukrep 5 - OZAVEŠČANJE IN PROMOCIJA POMENA GOZDA IN LESA

25

Cilji ukrepa:

- dvigniti ekonomski pomen lesnopredelovalne dejavnosti,
- povečati pomen in spodbujati nadaljnji razvoj večnamenskih funkcij gozda (socialnih, izobraževalnih, varovalnih ...).

Aktivnosti ukrepa:

- izvajanje ozaveščevalno promocijske akcije o pomenu gozda in lesa,
- promocija poklicev v lesnopredelovalni dejavnosti,
- spodbujanje znanja o različnih oblikah rabe lesa in lesne biomase,
- spodbujanje povezovanja med institucijami znanja in lesnopredelovalnimi podjetji,
- izvajanje aktivnosti za zmanjševanje razkoraka med izobraževalnimi programi in potrebami po znanju in kompetencah v lesnopredelovalni dejavnosti (medpodjetniški centri, mreženje, krepitev izvajanja praktičnega usposabljanja, mentorstvo, izmenjava dobrih praks itd.),
- spodbujanje vsebin, ki bodo uresničevale pomen ostalih funkcij gozda.

7.5. PROGRAM ZA TURIZEM

Cilji programa:

- da turizem kot dejavnost postane ena vodilnih gospodarskih panog v regiji,
- povečati prepoznavnost turistične destinacije Zeleni kras kot zelene destinacije,
- povečati obseg in diverzifikacijo turistične dejavnosti v regiji,
- povezovati ponudnike znotraj in izven regije za oblikovanje inovativnih trajnostnih turističnih produktov.

CILJI PROGRAMA	KAZALNIK	VREDNOST V LETU 2013	PRIČAKOVANA VREDNOST LETA 2020
Povečati prepoznavnost turistične destinacije Zeleni kras kot zelene destinacije, ki temelji na bogati in ohranjeni naravni dediščini	Delež gostinskih objektov, ki uporabljajo najmanj 50% vrednosti surovin z lokalnega trga (brez turističnih kmetij) (vir: evidence RRA – RDO)	0	25 %
	Število pridobljenih okoljevarstvenih certifikacijskih shem v turizmu (EKO MARJETICA) (vir: ARSO)	0	4
	Število izvedenih projektov za razvoj zelene turistične infrastrukture regijskega značaja (vir: evidence RRA/MGRT)	0	5
Povečati obseg turistične dejavnosti v regiji	Število obiskovalcev (turističnih zanimivosti) (vir: evidence RRA- RDO)	850.000	1.020.000
	Število nočitev (vir: SURS)	62.400	85.407
	Število prenočitvenih zmogljivosti (ležišča v vseh grajenih nastanitvenih objektih in kampih) (vir: evidence RRA - RDO)	1.852 ležišč	2.222 ležišč
Povečati diverzifikacijo turistične dejavnosti v regiji	Povprečna doba bivanja turista v dnevih (vir: SURS)	1,6	2,6
	Novo razviti turistični produkti/programi s trajnostno naravnano vsebino (vir: evidence RRA- RDO)	Opis stanja	
Povezovati ponudnike znotraj in izven regije za oblikovanje inovativnih trajnostnih turističnih produktov	Število aktivno delujočih partnerstev na področju inovativnih trajnostnih turističnih produktov (vir: evidence RRA - RDO)	0	2

Program za turizem sestavljata dva ukrepa: (1) upravljanje destinacijskega managementa ter (2) vlaganja v novo in obstoječo turistično infrastrukturo.

Ukrep 1 - UPRAVLJANJE DESTINACIJSKEGA MANAGEMENTA

Cilji ukrepa:

- nadgraditi destinacijski management, ki bo zagotavljal izvajanje vseh funkcij regionalne destinacijske organizacije: razvojno, operativno, distribucijsko in promocijsko,
- povezovati turistično ponudbo v inovativne integralne turistične produkte,
- zagotoviti sistem učinkovitega trženja ter prodaje turističnih produktov destinacije Zeleni kras,
- dvigniti kakovostno raven turistične ponudbe,
- spodbuditi verige lokalnih dobaviteljev,
- razviti novo zeleno turistično ponudbo ter nova delovna mesta v turizmu in v povezavi s turizmom,
- spodbuditi izobraževanje in dvig kompetenc zaposlenih v turizmu ter uvajati sodobne modele upravljanja (ekološki menedžment),
- spremljati in vrednotiti razvoj turizma na regijski ravni.

Aktivnosti ukrepa:

- zagotovitev učinkovitega in trajnega modela organiziranosti za izvajanje funkcij regionalne destinacijske organizacije,
- priprava in izvajanje strategije razvoja turistične destinacije s predvidenimi letnimi plani dela,
- povezovanje ponudnikov za razvoj integralnih turističnih produktov ter povezovanje s sosednjimi destinacijami pri razvoju skupnih produktov in nastopanju na tujih trgih,
- vzpostavitev javno-zasebnega partnerstva za učinkovito trženje in zagotavljanje tržnih učinkov na ravni regije,
- izvajanje izobraževanj in usposabljanj v turizmu,
- generiranje nove turistične ponudbe, ki podpira znamko Zeleni kras,
- razvijanje specializiranih in nišnih turističnih produktov, ki vplivajo na desezonalizacijo turizma,
- profesionalizacija TICev in kadrov znotraj le-teh,
- razvoj lokalne samooskrbe v turistični ponudbi,
- standardizacija dobaviteljev.

Ukrep 2 – VLAGANJA V NOVO IN OBSTOJEČO TURISTIČNO INFRASTRUKTURO

Cilji ukrepa:

- zagotoviti investicije javnega sektorja v novo, okolju prijazno turistično in rekreacijsko infrastrukturo za generiranje ponudbe zasebnega sektorja na področju turizma (uporaba naravnih materialov pri gradnji turistične infrastrukture, čim manjša okrnjenost naravnega okolja pri investicijah),
- posodobiti obstoječo dotrajano turistično in rekreacijsko infrastrukturo in zagotoviti upravljanje le-te,

- spodbuditi zasebna vlaganja v turistično in rekreacijsko infrastrukturo ter s tem obogatiti turistično ponudbo in podaljšati čas povprečnega turističnega obiska v regiji,
- razvijati trajnostno mobilnost (spodbujanje uvajanja različnih oblik trajnostne mobilnosti med posameznimi turističnimi točkami),
- re-dizajnirati zasebne hiše za turistične namene,
- urediti statusse vseh jam v regiji.

Aktivnosti ukrepa:

- investicije v primarno turistično in rekreacijsko infrastrukturo (nastanitvene kapacitete, parkirišča za avtodome, eko-kampi,...),
- investicije v sekundarno turistično infrastrukturo (doživljajska, izobraževalno-naravovarstvena infrastruktura, označevalna infrastruktura, tematske poti, rezervacijski sistem,...),
- spodbude lokalnih skupnosti pri vlaganjih v turistično dejavnost,
- priprava večjih infrastrukturnih projektov (celostne teritorialne investicije) v okviru javno-zasebnega partnerstva,
- uvajanje novih oblik trajnostne mobilnosti med posameznimi turističnimi točkami,
- povečevanje zasedenosti prenočišč izven glavne turistične sezone,
- razvoj mobilnih aplikacij za povečevanje informacijskih virov o turistični ponudbi.

7.6. PROGRAM ZA ČLOVEŠKE VIRE

Cilji programa:

- zagotoviti dostopno in kakovostno vzgojo ter izobraževanje za vse ciljne skupine,
- zmanjšati razkorak med ponudbo izobraževanja in usposabljanja ter potrebami trga dela
- spodbuditi kreiranje in prilagodljivost (novih) delovnih mest,
- spodbuditi vključevanje v različne oblike izobraževanja, usposabljanja, vseživljenjskega učenja in na trg dela,
- izboljšati izobrazbeno strukturo,
- zagotavljati in ohranjati enake možnosti,
- zvišati stopnjo zaposlenosti aktivnega prebivalstva (od 20 do 64 let),
- aktivirati delovno sposobno prebivalstvo in povečati obseg delovne aktivnosti,
- spodbuditi kreiranje in prenos znanja znotraj delovnih organizacij in med njimi,
- zmanjšati stopnjo brezposelnosti,
- spodbuditi štipendiranje za potrebe regijskega gospodarstva,
- spodbuditi podjetniško miselnost.

CILJI PROGRAMA	KAZALNIK	VREDNOST V LETU 2013	PRIČAKOVANA VREDNOST LETA 2020
Zagotoviti dostopno in kakovostno vzgojo ter izobraževanje za vse ciljne skupine	Pregled ustanov in programov na področju vzgoje in izobraževanje	Opis stanja	
Zmanjšati razkorak med ponudbo izobraževanja in usposabljanja in potrebami trga dela	Odzivi na trgu dela	Opis stanja	
Spodbuditi kreiranje in prilagodljivost (novih) delovnih mest	Pojav prilagojenih in novih delovnih mest	Opis stanja	
Spodbuditi vključevanje v različne oblike izobraževanja, usposabljanja, vseživljenjskega učenja in na trg dela	Vključenost v vseživljenjsko učenje (vir: ACS, SURS)	15,5 % odraslih vključenih v vseživljenjsko učenje	25 % odraslih vključenih v vseživljenjsko učenje
	Število izvajalcev izobraževalnih programov v regiji (vir: ACS)	2 (Šolski center Postojna, Srednja gozdarska in lesarska šola)	4
	Število izobraževalnih programov v regiji (vir: ACS)	42	80
Izboljšati izobrazbeno strukturo	Delež vključenih v terciarno izobraževanje glede na celotno prebivalstvo (vir: SURS)	2.366 študentov oziroma 4 % vsega prebivalstva	6 % vsega prebivalstva
Zagotavljati in ohranjati enake možnosti	Razmerje med spoloma med vključenimi v terciarno izobraževanje (vir: SURS)	38,4 % študentov, 61,6 % študentk	43 % študentov, 57 % študentk
Zvišati stopnjo zaposlenosti delovno aktivnega prebivalstva	Delež delovno aktivnega prebivalstva (vir: SURS)	31,1 %	31,1 %
	Delež delovno aktivnega prebivalstva z OŠ izobrazbo (vir: SURS)	13,3 % delovno aktivnega prebivalstva z nedokončano oz dokončano OŠ	10 % oseb z nedokončano oz dokončano OŠ
	Delež delovno aktivnega prebivalstva s srednjo in visoko izobrazbo (vir: SURS)	28,2 % aktivno delovnega prebivalstva s srednjo in visoko izobrazbo	33,0 % (aktivno delovno prebivalstvo)
Aktivirati delovno sposobno prebivalstvo in povečati obseg delovne aktivnosti	Indeks udeležbe slovenskih (regionalnih) podjetij v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (vir: ACS)	2	6
Spodbuditi kreiranje in prenos znanja znotraj in med delovnimi organizacijami	Partnerstva, procesi in sistemi za prenos znanja znotraj in med organizacijami	Opis stanja	
Zmanjšati brezposelnost	Stopnja registrirane brezposelnosti v regiji (vir: Zavod za zaposlovanje)	12,8	9,0
	Starostna in izobrazbena struktura brezposelnih v regiji – odstotek brezposelnih v starostni skupini 50 let in več (vir: Zavod za zaposlovanje)	11,7 %	8 %
	Starostna in izobrazbena struktura brezposelnih v regiji – odstotek brezposelnih s srednješolsko ali poklicno izobrazbo (vir: Zavod za zaposlovanje)	49,5 %	40 %
Spodbuditi štipendiranje za potrebe regijskega gospodarstva	Število delodajalcev in štipendistov, vključenih v regionalno štipendijsko shemo (vir: evidence RRA)	39 delodajalcev, 179 štipendistov	50 delodajalcev, 200 štipendistov
Spodbuditi podjetniško miselnost	Percepcija o podjetništvu v regiji	Opis stanja	

Program za človeške vire je sestavljen iz naslednjih ukrepov: (1) izobraževanje, usposabljanje ter vseživljenjsko učenje, (2) zaposlovanje delovne sile in (3) trg dela.

Ukrep 1 - IZOBRAŽEVANJE, USPOSABLJANJE TER VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

Cilj ukrepa:

- spodbuditi sodelovanje vseh razvojnih akterjev (izobraževalcev, delodajalci, delojemalci, država, podporne institucije),
- spodbuditi kakovosten in učinkovit izobraževalni sistem,
- spodbuditi kompetenčni pristop,
- spodbuditi vseživljenjsko učenje,
- zagotoviti odzivnost celotnega izobraževalnega sistema na razvojne potrebe regijskega gospodarstva (glej tudi program Gospodarstvo),
- promovirati znanje, ustvarjalnost in podjetniški duh v celotnem izobraževalnem sistemu.

Aktivnosti ukrepa:

- ustvarjanje dialoga med sledečimi regijskimi razvojnimi akterji: izobraževalci, delodajalci, delojemalci, država in podporne institucije (npr. okrogle mize, sestavljanje partnerstev, posveti ...),
- usmerjanje vseh relevantnih deležnikov v sodelovanje pri napovedovanju potreb, posodabljanju učnih programov in praktičnega usposabljanja (glej tudi program Gospodarstvo),
- spodbujanje praktičnega usposabljanja dijakov in študentov,
- spodbujanje vpeljave kreativno-inovativnih procesov v izobraževanje,
- usposabljanje in krepitev profesionalnih kompetenc izobraževalcev na vseh nivojih vzgoje in izobraževanja (npr. nove učne metode, dobre prakse, uporaba IKT tehnologij),
- spodbujanje prožnejših učnih poti (fleksibilna organizacija pouka, e-učenje, učenje na daljavo),
- izvajanje aktivnosti za nadgradnjo obstoječega izobraževalnega sistema s procesom neformalnega in priložnostnega vseživljenjskega učenja,
- zagotavljanje dostopnosti programov s področja e-izobraževanja vsem družbenim skupinam,
- spodbujanje načrtovanja in upravljanja kompetenc že med šolanjem,
- spodbujanje načrtovanja in upravljanja kompetenc med zaposlenimi (npr. kompetenčni centri, centri odličnosti, regijski centri znanja),
- izvajanje aktivnosti za promocijo znanja, ustvarjalnosti in podjetniškega duha v regijskih šolah in vrtcih ter ostalih izobraževalnih ustanovah,
- izvajanje aktivnosti za dvig ravni bralne pismenosti za vse ciljne skupine,
- razvijanje kakovostnih programov na področju vseživljenjskega učenja,
- spodbujanje vključevanja starejših v vseživljenjsko učenje (npr. spodbujanje delovanja univerze za tretje življenjsko obdobje),
- krepitev dostopnosti vseživljenjskega učenja z vidika posameznikov, delodajalcev itd.,
- krepitev digitalne pismenosti,
- spodbujanje pomena trajnostnega razvoja v vzgoji in izobraževanju ter kot del VŽU.

Ukrep 2 - ZAPOSLOVANJE DELOVNE SILE

Cilji ukrepa:

- zvišati stopnjo zaposlenosti aktivnega prebivalstva (od 20 do 64 let),
- aktivirati delovno sposobno prebivalstvo in povečati obseg delovne aktivnosti,
- spodbuditi dvig ključnih in poklicnih kompetenc,
- spodbuditi zaposlovanje in še posebej zaposlovanje ranljivih skupin (s poudarkom na mladih ter starejših od 55 let),
- spodbuditi štipendiranje za potrebe regijskega gospodarstva (glej program Gospodarstvo),
- spodbuditi podjetniško miselnost v regiji s poudarkom na mladih (glej tudi program Gospodarstvo).

Aktivnosti ukrepa:

- povečanje števila štipendij (kadrovskih, regijskih),
- razvijanje podpornih storitev za vključevanje ranljivih skupin na trg dela (npr. aktivnosti za spodbujanje učinkovitejšega prehoda mladih na trg dela),
- razvijanje podpore za spodbujanje karijerne orientacije za vse skupine delovno sposobnega prebivalstva,
- spodbujanje prilagodljivosti starejše delovne sile sodobnim potrebam trga dela,
- spodbujanje mednarodne aktivnosti delovno aktivnega prebivalstva (kroženje možganov, job-shadowing itd.),
- promoviranje in izvajanje programov mobilnosti,
- spodbujanje podjetnosti (npr. samozaposlovanje, socialno podjetništvo ...) (glej tudi program Gospodarstvo),
- spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja s poudarkom na prenosu znanja in usposobljenosti med generacijami (v obe smeri) (npr. s promocijo informacijske pismenosti, s spodbujanjem prenosa znanja in izkušenj med generacijami itd.),
- spodbujanje povezovanja z izobraževalnim sistemom (npr. medpodjetniški centri, vajeništvo in praksa, mojstrstvo, mentorstvo, promocija poklicev),
- spodbujanje pedagoških strategij za dvig kompetenc,
- spodbujanje povečanja informacijske pismenosti in veščin za večjo uporabo IKT.

Ukrep 3 - PONUDBA DELA

Cilji ukrepa:

- zmanjšati stopnjo brezposelnosti,
- spodbuditi kreiranje novih delovnih mest v regiji,
- spodbuditi prilagodljivost delovnih mest sodobnim potrebam,
- spodbuditi kreiranje in prenos znanja znotraj in med delovnimi organizacijami.

Aktivnosti ukrepa:

- spodbujanje ustvarjanja delovnih mest na novih področjih (zelena in bela delovna mesta) (npr. z izvedbo razvojnih projektov, ki bodo spodbujali oblikovanje novih delovnih mest),
- spodbujanje delodajalcev za prilagajanje obstoječih delovnih mest zahtevam po trajnostnem razvoju,
- ozaveščanje delodajalcev o vplivu sprememb v starostni strukturi delavcev na delovno okolje,
- spodbujanje delodajalcev k prilagajanju delovnega okolja in usklajevanje potreb delovnega procesa s specifičnimi značilnostmi delovne sile (npr. zagotavljanje stimulativnega delovnega okolja),
- podpora pri izgradnji sistemov upravljanja z znanjem v organizacijah (npr. spodbujanje razvoja upravljanja človeških virov v delovnih organizacijah, prilagajanja delovnih procesov in sistemov novim znanjem itd.).

Cilji programa:

- izboljšati kakovost življenja v regiji,
- ohraniti in izboljšati zdravje prebivalcev regije,
- zagotoviti kakovostne zdravstvene storitve,
- znižati stopnjo revščine in socialno izključenost v regiji,
- promovirati in spodbujati solidarnost,
- povečati dostopnost, kreativnost in raznovrstnost na področju kulture,
- ohraniti in revitalizirati kulturno dediščino v regiji,
- spodbuditi športno-rekreativne aktivnosti in zdrav način življenja vseh družbenih skupin.

CILJ PROGRAMA RRP	KAZALNIKI	VREDNOST V IZHODIŠČNEM LETU	PRIČAKOVANA VREDNOST LETA 2020
Izboljšati kakovost življenja v regiji	Naravni prirast (vir: SURS)	0,2	0,4
	Selitveni prirast (vir: SURS)	-1,2	1,0
Ohraniti in izboljšati zdravje prebivalcev regije	Odstotek bolniškega staleža (vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje)	4,1	4,1
	Število izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega zaradi bolniškega staleža (vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje)	18,2	16,0
Zagotoviti kakovostne zdravstvene storitve	Število bolnišničnih postelj (vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje)	712	740
	Število zdravnikov na 1.000 prebivalcev (vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje)	1,3	2,0
	Število zobozdravnikov na 1.000 prebivalcev (vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje)	0,6	0,6
	Število medicinskih sester na 1.000 prebivalcev (vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje)	4,6	6,0
	Število babic na 100.000 prebivalcev (vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje)	22,9	22,9
Znižati stopnjo revščine in socialno izključenost v regiji	Delež upravičencev do socialne pomoči (vir: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti)	2,16 %	1,9 %
	Delež otrok med upravičenci do socialne pomoči (vir: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti)	19,2 %	15%
Promovirati in spodbujati solidarnost	Partnerstva in programi solidarnosti in prostovoljstva	Opis stanja	
Spodbuditi dostopnost, kreativnost in raznovrstnost na kulturnem področju	Število delujočih društev na področju kulture (vir: BOREO)	213	240
Ohraniti in revitalizirati kulturno dediščino v regiji	Število muzejev in razstavišča na 10.000 prebivalcev (vir: SURS)	0,4	0,6
	Obiskovalci razstav in muzejev, muzejskih zbirk, galerij in likovnih razstavišč (vir: SURS)	223.628	270.000
Spodbuditi športno-rekreativne aktivnosti in zdrav način življenja vseh družbenih skupin	Javna sredstva za športno infrastrukturo na prebivalca (vir: Zavod RS za šport Planica)	25,7 EUR/prebivalca	25,7 EUR/prebivalca
	Programi športno-rekreativnih aktivnosti	Opis stanja	

Program za širši družbeni razvoj sestavljajo trije ukrepi: (1) socialna vključenost in enake možnosti, (2) ohranjanje in izboljšanje zdravja prebivalcev Primorsko-notranjske regije in (3) kultura in kulturna dediščina

Ukrep 1 - SOCIALNA VKLJUČENOST IN ENAKE MOŽNOSTI

Cilji ukrepa:

- izboljšati kakovost življenja v regiji,
- zmanjšati tveganja revščine regijskega prebivalstva,
- izboljšati socialni in finančni položaj socialno ranljivih družbenih skupin v regiji,
- preprečiti diskriminacijo ranljivih skupin,
- povečati dostopnost regijskih javnih objektov in površin za ljudi s posebnimi potrebami,
- povečati družbeno povezanost (kohezijo) in socialno vključenost vseh skupin prebivalstva,
- promovirati in spodbujati prostovoljstvo.

Aktivnosti ukrepa:

- promoviranje in izvajanje aktivnega vključevanja ranljivih socialnih skupin v družbo in na trg dela (npr. ustanavljanje invalidskih podjetij, spodbujanje sezonskega zaposlovanja),
- spodbujanje aktivnega staranja in aktivnega vključevanja starejših v vse sfere družbenega življenja (npr. z zagotavljanjem osebne in premoženjske varnosti, spodbuda aktivnostim za izboljšanje socialnega položaja prebivalstva na podeželju, prilagodljivost obstoječe ponudbe in programov potrebam in zmogljivostim starejših),
- spodbujanje medgeneracijske solidarnosti in sodelovanja (promocijske aktivnosti, vzgojno-izobraževalne aktivnosti, izvajanje programov medgeneracijskega sodelovanja in sosedskega druženja, ustanavljanje medgeneracijskih centrov),
- izvajanje projektov, ki preprečujejo diskriminacijo in omogočajo integracijo predstavnikov različnih ranljivih skupin v družbo,
- spodbujanje investicij za povečevanje dostopnosti ljudi s posebnimi potrebami,
- ohranjanje obstoječih in razvoj novih socialnih storitev (npr. ustanavljanje centrov za zmanjševanje odvisnosti od drog, zagotavljanje mrež za žrtve nasilja, dolgotrajna oskrba),
- spodbujanje socialnih inovacij (promocijske aktivnosti, vzgojno-izobraževalne aktivnosti),
- spodbujanje prostovoljnega dela (promocijske aktivnosti, aktivnosti za povezovanje različnih razvojnih akterjev v partnerstva za prostovoljno delo, vzgojno-izobraževalne aktivnosti).

Ukrep 2 - OHRANJANJE IN IZBOLJŠANJE ZDRAVJA PREBIVALCEV PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE

Cilji ukrepa:

- zagotoviti kakovostne zdravstvene storitve,
- spodbuditi športno-rekreativne aktivnosti in zdrav način življenja vseh družbenih skupin.

Aktivnosti ukrepa:

- spodbujanje oblikovanja in izvajanja preventivnih zdravstvenih programov,
- modernizacija zdravstvenih in socialnih storitev (tudi z uporabo IKT),
- spodbujanje investicij v regijske zdravstvene in socialnovarstvene organizacije,
- povečanje dostopnosti do kakovostnih in učinkovitih zdravstvenih in socialnovarstvenih storitev za vse družbene skupine,
- zagotavljanje pogojev za izvajanje različnih športno-rekreativnih aktivnosti in spodbujanje skladnega razvoja vseh segmentov športa (npr. investicije v gradnjo novih oz. obnovo obstoječih objektov za športno dejavnost),
- izvajanje promocijskih aktivnosti za spodbujanje športno-rekreativnih aktivnosti vseh družbenih skupin (npr. organizacija tedna športa, podpora športnih prireditvam, vključevanje športnih aktivnosti v turistično ponudbo).

Ukrep 3 - KULTURA IN KULTURNA DEDIŠČINA

Cilji ukrepa:

- spodbuditi dostopnost, kreativnost in raznovrstnost na kulturnem področju,
- spodbuditi aktivnosti za ohranjanje in revitalizacijo kulturne dediščine.

Aktivnosti ukrepa:

- zagotavljanje dostopnosti kulturnih objektov in površin, namenjenih kulturnim prireditvam za vse družbene skupine (z upoštevanjem prilagoditev za ljudi s posebnimi potrebami),
- spodbujanje oblikovanja kreativnih in raznolikih kulturnih projektov (priprava in izvajanje projektov na področju kulture, povezovanje obstoječih kulturnih prireditev v regiji),
- spodbujanje medkulturnega povezovanja,
- spodbujanje povezovanja kulture in gospodarstva (npr. sponzorstva, uporaba kulturnih objektov za gospodarske namene in obratno),
- vzpostavljanje in spodbujanje delovanja kulturnih poti, mrež in drugih oblik interpretacije, popularizacije in prezentacije kulturne dediščine,
- ohranjanje in razvoj kulturne dediščine ter njeno povezovanje s sodobnim življenjem in ustvarjanjem (vključevanje kulturnih aktivnosti v turistično dejavnost, priprava in izvajanje projektov za ohranjanje in razvoj kulturne dediščine),
- spodbujanje oblikovanja partnerstev pri razvoju kulture in kulturne dediščine (npr. oblikovanje javno-zasebnih partnerstev pri investicijah v objekte kulturne dediščine),
- spodbujanje investicij v objekte kulturne dediščine,
- spodbujanje revitalizacije kulturne dediščine (oživitev obnovljenih objektov kulturne dediščine, oblikovanje in dodajanje novih vsebin),
- promocijske in vzgojno-izobraževalne aktivnosti za ozaveščanje javnosti o pomenu in vrednotah kulture in kulturne dediščine.

7.8. PROGRAM ZA PODEŽELJE

Cilji programa:

- spodbujati trajnostni razvoj podeželja, ki temelji na razvoju endogenih lokalnih potencialih,
- spodbujati povečanje proizvodnje za večjo lokalno samooskrbo,
- spodbujati učinkovitejšo tržno organiziranost in prepoznavnost kakovostne lokalne ponudbe.

CILJ PROGRAMA RRP	KAZALNIKI	VREDNOST V IZHODIŠČNEM LETU	PRIČAKOVANA VREDNOST LETA 2020
Ohranjati trajnostno kmetijstvo	Št. kmetij vključenih v sheme kakovosti (Vir: ARSKTRP)	157	230
	Površina vseh kmetijskih zemljišč v uporabi-ha (Vir: ARSKTRP)	18.633	20.000
	Število kmetijskih gospodarstev (Vir: SURS)	2.881	3.025
	Št. kmetij, ki redijo pašno živino (Vir: ARSKTRP)	360	400
	Starostna struktura nosilcev kmetijskih gospodarstev (Vir: SURS)	Povprečna starost 61 let	Povprečna starost 57 let
	Splošna izobrazbena struktura nosilcev kmetijskih gospodarstev (Vir: SURS)	37,8 % s srednjo, višjo in visoko splošno izobrazbo	50,0 % s srednjo, višjo in visoko splošno izobrazbo
Celostni razvoj podeželja	Število na novo registriranih dopolnilnih dejavnosti na kmetiji (Vir: AJPES)	171	200

Program za podeželje je opredeljen z dvema ukrepoma: (1) ohranjanje trajnostnega kmetijstva in (2) celostni razvoj podeželja.

Ukrep 1 – OHRANJANJE TRAJNOSTNEGA KMETIJSTVA

Cilji ukrepa:

- spodbuditi preusmeritve kmetijskih gospodarstev v ekološko kmetovanje,
- izboljšati starostno strukturo nosilcev kmetijskih gospodarstev,
- povečati delež lokalne samooskrbe,
- spodbuditi skupno trženje produktov na podeželju,
- ohraniti avtohtone poljedelske sorte,
- spodbuditi ohranjanje kulturne krajine na podeželju, biotske raznovrstnosti, varovanje virov pitne vode,
- prilagajanje na podnebne spremembe.

Aktivnosti ukrepa:

- informiranje in ozaveščanje o pomenu ekološkega kmetovanja in dodane vrednosti tovrstnega kmetovanja,
- vzgoja, izobraževanje in promocija kmetijstva med mladimi,
- dodatno izobraževanje in usposabljanje mladih kmetov,
- povečanje deleža lokalne samooskrbe s povečanjem obsega kakovostne in varne kmetijske pridelave oz. predelave (povezovanje in združevanje lokalnih ponudnikov in skupen nastop na trgu; vzpostavitev skupnih predelovalnih objektov ter usposabljanje proizvajalcev za različne vrste predelave),
- izvajanje načela kratkih verig v javnem in zasebnem sektorju,
- krepitev promocije in trženje podeželskih produktov pod skupno znamko Zeleni kras,
- razvoj novih tržnih poti za različne programe (turizem, kultura, kulturna dediščina,...),
- povezovanje lokalnih ponudnikov za povečevanje konkurenčne sposobnosti,
- vzpostavitev stalne banke avtohtonih oz. tradicionalnih semen, promocija avtohtonih sort,
- ozaveščanje o pomenu ohranjene kulturne krajine in biotske raznovrstnosti ter vključevanje le-te v turistične produkte,
- ozaveščanje o pomenu varovanja vodnih virov,
- prilagajanje proizvodnje podnebnim spremembam (namakalni sistemi, zaščita proti toči, prilagajanje setvenih kultur).

Ukrep 2 – CELOSTNI RAZVOJ PODEŽELJA

Cilji ukrepa:

- spodbuditi diverzifikacijo, ustanavljanje in razvoj mikro podjetij ter ustvarjanje novih delovnih mest,
- spodbuditi razvoj nove ponudbe na podeželju, ki temelji na endogenih lokalnih potencialih,
- spodbuditi povezovanje kmetijstva in storitvenih dejavnosti,
- povečati dostopnost in kakovost IKT na podeželju,
- ohranjati podeželsko dediščino,
- spodbuditi medgeneracijsko povezovanje in prenos znanja,
- ohranjati poseljenost in identiteto podeželja.

Aktivnosti ukrepa:

- informiranje in izobraževanje o različnih možnostih podjetništva in različnih virih zaslužka na podeželju,
- energetska izkoriščanje naravnih virov (sonce, les,..),
- spodbujanje razvoja raznovrstne turistične dejavnosti na kmetiji (prenočišča, kulinarika, zeliščarstvo, izdelovanje spominkov, žganjekuha, sušenje sadja, izposoja koles, lokalno vodenje, ...),
- spodbujanje sodelovanja na področju diverzifikacije dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom, socialnim vključevanjem, izobraževanjem,...
- razvoj novih integriranih kmetijsko-turističnih produktov in novih tržnih poti,
- usposabljanje in izobraževanje za uporabo IKT tehnologij,
- ohranjanje in prenos znanj tradicionalnih obrti in opravil ter drugih načinov in oblik interpretacije podeželske dediščine,
- prenos znanja in sodelovanje med generacijami, medgeneracijski centri,
- širitev socialnega podjetništva na podeželju (npr. lokalna samooskrba, varstvo starostnikov,...).

8.

Finančna ocena RRP PRIMORSKO-NOTRANJSKE REGIJE

39

Izvedba regionalnih projektov v RRP je ocenjena na dobrih 245 mio EUR, pri čemer so zajeti projekti lokalnega in regionalnega pomena, prav tako so vključeni tudi nekateri predlogi čezmejnih projektov. Ta vrednost ne zajema vrednosti državnih projektov, sektorskih projektov ter regijskih projektov nacionalnega pomena.

Podatki kažejo na šibko investicijsko sposobnost regijskih predlagateljev projektov, saj so sposobni iz lastnih sredstev zagotavljati le dobrih 12 % celotne vrednosti projektov. Večina predlagateljev projektov je pri izvedbi svojih projektov močno odvisna od zunanjih virov, bodisi državnega proračuna bodisi evropskega proračuna. Nadalje, glede na podatke iz ocene stanja, se v Primorsko-notranjski regiji kaže močna potreba po krepitvi posameznih gospodarskih sektorjev kot je npr. lesarstvo ter posameznih interesnih področij kot je npr. razvoj človeških virov.

SUMMARY

The Regional Development Programme for Primorsko-notranjska region 2014-2020 has been prepared by the Regional Development Agency Green Karst Ltd., on the basis of expert materials and close collaboration with active national, regional and local stakeholders. In the process of preparation of Regional Development Programme, key development directives and strategic aims of the region were identified and discussed. These offered a foundation for the development of eight specific programmes, used for stimulating development in specific areas of interest. These are: (1) infrastructure, (2) environment and natural resources management, (3) economy, (4) wood-industry, (5) tourism, (6) human resources, (7) society development, (8) rural development.

The aim of the programme is to establish a developmental strategy and to ensure that the implementation of the project will be developmentally focused, leading to continuous and sustainable development. These offer a platform for development and implementation of regional projects, which on the long term ensures the actual progress within region in all enumerated areas of development, following a vision of Primorsko-notranjska region: "With cooperation and responsible management of resources to better quality of living in Green karst." This vision is supported by region's values that include:

- responsible usage of its resources,
- preserving nature,
- high quality of living,
- economy competitiveness,
- cohesive society.

The Regional Development Programme for Primorsko-notranjska region 2014-2020 has set three priorities in implementing a vision:

Priority 1 - PROMOTING REGIONAL ECONOMY COMPETITIVENESS AND PRESERVING, DEVELOPING AND CREATING JOBS

Primorsko-Notranjska region aims at finding those opportunities that contribute to the promotion of economic development, both at sector and organizational level for the purpose of increasing the added value of regional economy and consequently its competitiveness in national, international and global context. Special attention is directed to preserving, developing and creating new jobs within existing businesses as well as within emerging

perspective industries. Region also aims at creating quality context for development, which implies intensive cooperation and networking between relevant development actors in the region. Thus, we will promote initiatives for integration between knowledge institutions and economy, encouraging innovation mind-set and culture of innovation in society as well as on the level of organizations. We will also encourage development of corporate social responsibility and promotion and strengthening of the entrepreneurial mind-set.

Priority 2 - SUSTAINABLE ENVIRONMENTAL AND INFRASTRUCTURAL DEVELOPMENT IN REGION

The majority of Primorsko-notranjska region is covered by karstic ground. The region is also the least densely populated region in Slovenia, which is why it is characterized by evidently dispersed settlements with potential negative impact on environment. These are some of the reason for the emphasis on environment and nature conservation as one of the foundations for further development. Within this priority we will encourage further investments in environmental infrastructure that will maintain or improve a favourable state of the environment. On the other hand, it is important to present our natural resources to regional inhabitants as well as to visitors, which is why it is important to focus to renovation or construction of tourist and other necessary infrastructure at the points where there is a marked deficiency. When designing public and private projects in the area of nature preservation and space planning, the principles of harmonization and sustainable development will be encouraged. Preserved nature and the environment are the prerequisite for future economic development, adding to current offer of products and services and creation of new jobs in tourism and related industries, thus providing in our area many development opportunities.

Priority 3 - ENCOURAGEMENT OF INCLUSIVE SOCIETY AND HUMAN RESOURCES DEVELOPMENT

Human resources are an important element for development and prosperity of regional economy. Primorsko-notranjska region recognizes their potential in relation to encouragement of competitiveness of economy and one of the most important stakeholders. Within this priority, we will stimulate further investment in human resources, directing them human resource development in labour market as well as in other spheres of living (lifelong learning, intergenerational cooperation, etc.). Investments within this priority will be allocated to managing various social problems that have a direct impact on the well-being and quality of life in the region. These are areas of mobility of the population, their health and activities, quality aging population and other social challenges. We will also encourage initiatives providing high level of prosperity in the region, personal and professional development of human resources and healthy and active population of Primorsko-notranjska region.

PROGRAMMES AND MEASURES

PROGRAMME: INFRASTRUCTURE

- Measure 1: Infrastructure
- Measure 2: Spatial planning
- Measure 3: Energetics
- Measure 4: Traffic
- Measure 5: Information society

PROGRAMME: ENVIRONMENT AND NATURAL RESOURCES MANAGEMENT

- Measure 1: Water management
- Measure 2: Waste management
- Measure 3: Forest management
- Measure 4: Natural values
- Measure 5: Climate changes

PROGRAMME: ECONOMY

- Measure 1: Support for growth
- Measure 2: Economic infrastructure
- Measure 3: R&R and innovation
- Measure 4: Entrepreneurship

PROGRAMME: WOOD-INDUSTRY

- Measure 1: Harvested wood
- Measure 2: Wood processing
- Measure 3: Increase of demand and marketing
- Measure 4: Knowledge
- Measure 5: Wood and forest promotion

PROGRAMME: TOURISM

- Measure 1: Destination management
- Measure 2: Investments in tourist infrastructure

PROGRAMME: HUMAN RESOURCES

- Measure 1: Education, training and lifelong learning
- Measure 2: Labour market
- Measure 3: Job offers

PROGRAMME: SOCIETY DEVELOPMENT

- Measure 1: Social inclusion
- Measure 2: Health
- Measure 3: Culture

PROGRAMME: RURAL DEVELOPMENT

- Measure 1: Sustainable agriculture
- Measure 2: Integrated rural development

